

Szita Szilvia – Szabó Eszter

www.magyarora.com (Tóth Etelka)

A multikulturális Európai Unió alapvető célkitűzései között szerepel a kontinens nyelvi sokszínűségének megőrzése. Az európai és az Európán túli emberek életében mind nagyobb szerepet játszik a mobilitás, amely a gyakorlatban elsősorban a külföldi tanulást és a munkavállalást jelenti, a szó átvitt értelmében pedig a másik nemzet kultúrájának mélyebb megismerését, elfogadását. Ezért minden nemzetnek, így nekünk magyaroknak is egyre fontosabb a nemzeti kultúra értékeinek hiteles közvetítése a bennünket megismerni akarók számára. Mivel ebben a folyamatban kitüntetett helyet foglal el a nyelv, a Magyarországra érkező vagy a magyarul tanulni szándékozó külföldieknek olyan színvonalas tananyagokat kell biztosítanunk, amelyeknek az elérhetősége sem térben, sem időben nem korlátozott, és amelyeknek a szakmai színvonala képes versenyezni az idegennyelv-oktatás nemzetközi trendjeivel.

Úgy vélem, a www.magyarora.com szerzői-szerkesztői csapata sok tekintetben hozzájárul a fenti elvek gyakorlati megvalósításához. Az első megjelenésre nem túl könnyen áttekinthető, ám annál gazdagabb tartalommal rendelkező honlap – folyamatosan bővülő feladatbankként – ingyenesen letölthető tananyagokat kínál a magyarul tanulóknak és tanítóknak. A tananyagok szerzői – élükön Szita Szilvia és Szabó Eszter – komoly nyelvtanítási tapasztalattal rendelkező szakemberek. Szita Szilvia például társszerzője az Akadémia Kiadónál 2009-ben megjelent, Görbe Tamással közösen írt *Gyakorló magyar nyelvtannak*, amely az *Európai nyelvi referenciakeret* B1–B2 szintjének nyelvtani anyagára és szókincsére építve százötven fejezetben mutatja be a magyar nyelvtan legfontosabb kérdéseit.

A honlap hasonló következetességgel – kezdő, középhaladó és haladó szinten – csoportosítja feladattípusok szerint a tananyagokat, amelyek közül a hangfelvételek, a szövegek, valamint a munkalapok egyéni és csoportos munkában egyaránt használhatók.

Mindegyik nyelvi szintnek része a *Tematikus feladatok és szólisták* szekció, ahol főként szókincsfejlesztésre alkalmas anyagokat találunk. A gyakorlatok humorosak, a megértést illusztrációk könnyítik. A mindennapi nyelvhasználatot középpontba helyező témakörök a következők:

1. Az egyén (magunkról, külső és belső személyleírás)
2. Társas kapcsolatok (barátok, kollégák, társas tevékenységek)
3. Család (szerelem, családtagok, családi események)
4. Lakás, lakóhely (lakóhely, ház, lakás, házimunka, háztartási eszközök)
5. Közlekedés, utazás (közlekedési eszközök, menetrend, nyaralás)
6. Vásárlás (üzletek, élelmiszerek, ruházat, elektromos eszközök)
7. Kommunikáció (postai szolgáltatások, e-mail, telefon)
8. Szolgáltatások (étterem, szálloda, bank)
9. Szórakozás, kultúra (mozi, színház, múzeum, vendégség)
10. Időjárás (évszakok, időjárás, időkifejezések)
11. Egészség, betegség (egészséges táplálkozás, életmód, betegségek és tüneteik, orvos)
12. Sport (sportágak, versenyek)
13. Média (televízió, rádió, újságok)
14. Hobbij, szabadidő (olvasás, zenehallgatás)
15. Munka, tanulás (tantárgyak, munkahely, munkahelyi tevékenységek)
16. Az Európai Unió (alapvető információk az országokról és néhány európai városról)
17. Magyarország (alapvető kulturális információk, nemzeti ünnepek, időjárás)

Ezeket a minden nyelvtanuló számára jól ismert témákat megannyi feladat – többek között szövegértés, szövegkiegészítés, a mondatok helyes sorrendjének megállapítása, szinonimák és antonimák keresése, szójelentés meghatározása és kiválasztása, szókapcsolatok alkotása – teszi színessé, életszerűvé. A feladatok a témaköröket kibontó, egymástól függetlenül használható munkalapok részei, közülük mintaszerű tervezést mutat például a *Görögországi utazás* (1), de legalább ilyen jól felépített és szórakoztató a *Sport* témakört feldolgozó valamennyi anyag, többek között az *Egy magyar sportoló: Hajós Alfréd* (újságcikk feladatokkal és hanganyaggal; [2]), az *Olimpiai kvíz* (kérdések az olimpiai játékokról; [3]), *Az olimpiai játékok története dióhéjban* (érdekességek az olimpiai játékokról; [4]) vagy az olimpiai memóriajáték (5).

A témaköröket további feladatokkal egészítik ki a *Csoportmunka* – más megnevezéssel *Pár- és csoportmunka* (megjegyzem, a felhasználók érdekében célszerű lenne a menüpontokat minden esetben ugyanazon a néven nevezni) – szekció kommunikációs készséget fejlesztő munkalapjai, amelyek a kezdő és a középfelhaladó nyelvtanulók számára készültek. A *hobbij, utazás, szabadidő* témakör például az alábbiakkal bővül a középfelhaladó szinten:

1. Mindig visz magával...? (Tárgyak, amelyeket magunkkal viszünk az utazásra)
Kommunikációs cél és nyelvtan: Szokások, indoklás a *mert* kötőszóval, tárgyest
2. Hol volt nyáron? (Szabadság, vakáció, szabadidő)
Kommunikációs cél és nyelvtan: Szabadidős tevékenységek, névszóragok, múlt idő
3. Milyen volt a hétvégéje? (Hétfégi elfoglaltságok, szabadidő)
Kommunikációs cél és nyelvtan: Szabadidős tevékenységek, névszóragok, múlt idő

4. Melyik útvonalat válasszam? (A legjobb útvonal kiválasztása megkötések alapján)

Kommunikációs cél és nyelvtan: Véleménynyilvánítás, indoklás, felszólító mód

5. A fényképezésről (Kérdőív a fényképezésről)

Kommunikációs cél és nyelvtan: Preferenciák kifejezése, jelen idő

A *Kiejtés* menüpontban egyes magánhangzókra és mássalhangzókra, illetve hangzópárokra fókuszáló fonetikai gyakorlatokat, valamint hallásértést fejlesztő rövid mondókákat, verseket találnak a kezdő és a középhaszadó tanulók (például *Palindromák* [6] vagy *Gyárlátogatás* [7]). A gyakorlatok szövege nyomtatható formátumban és hanganyagként egyaránt elérhető. Számuk egyelőre szerény (összesen 28), de a jövőben várhatóan ez is bővül, hiszen bárkinek lehetősége van bármelyik szekcióba beküldeni a saját fejlesztésű tananyagát, amely a szükséges szerkesztés után önálló szerzeményként válhat publikussá a honlapon. A honlap interaktivitását támogatja a *Fórum* rovat, amely közvetlen információcserét tesz lehetővé a felhasználók között.

A *Tematikus feladatok és szólisták* című szekció anyagát – tehát elsősorban a szókincset – úgynevezett „nyelvi elsősegélyládaként” bővítik a *Rövid feladatok* (más elnevezéssel *Rövid gyakorlatok*), amelyeknek a megoldása mindössze 10–15 percet vesz igénybe. Ezeket a szerkesztők – a bárhol és bármikor végezhető önálló munkán túl – az óra elején bemelegítésre vagy az óra lezárására ajánlják. Idetartoznak például a híranyagot gyűjtő *Internetes feladatok* (8) vagy a játékos *Szólánckok* (9), valamint az irodalmi alkotásra építő *Tedd a kezed* feladat, amely József Attila versét rekonstruáltatja (10).

Az olvasási készséget, a szövegértést fejlesztik a *Könnyebb szövegek* menüpont alatt elhelyezett, részben humoros tananyagok, amelyek a közölt szövegeket munkalapokon dolgoztatják fel. A Janikovszky Éva *Velem mindig történik valami* című művéből vett szövegrészlet (11) például többek között az igekötők, az igei személyragok és a névszóragok helyes használatát gyakoroltatja kiegészítő feladatok formájában.

A nyelvtani rendszer mélyebb megértését segítik a mindhárom nyelvi szintnek ajánlott *Magyar nyelvtan* címet viselő szekció feladatsorai és táblázatai. Az itt található anyagok a grammatikai témakör – igék, főnevek, melléknevek és számnevek, névmások, tagadás – nyelvi példaanyaggal szemléltetett bemutatásán kívül (többek között *Az alanyi és a tárgyaz ragozás használata 2.* [12]) munkalapokon is gyakoroltatják a középpontba állított problémát (*Igekötők – Történetírás egy humoros képregényhez* [13]).

A haladó szint kínálata a tanulók nyelvi felkészültségének megfelelően tartalmaz didaktikusan átdolgozott újságcikkeket és irodalmi szövegeket, humoros országismereti anyagokat, valamint beszélt nyelvi fordulatokat, mintadialógusokat. Az újságcikkeket és az irodalmi szövegeket feldolgozó munkalapok szívesen és módszertanilag igényesen összeállított feladatai célirányosan fejlesztik a kommunikációs készséget, az olvasott és a hallott szöveg értését, a szókincset és a nyelvtant. A szövegek hangformátumban is a rendelkezésünkre állnak. Az újságcikkek időszerűsége magáért maga után némi kívánnivalót, az írások megjelenése ugyanis 2003-ra és 2004-re tehető. Ez azonban a szövegfeldolgozás szempontjából a legkevésbé sem ejt csorbát a megtalált *legrégebbi fogkefe* tekintélyén (14), illetve a hozzá kapcsolódó feladatok értékén (többek között: igaz-hamis állítások, tematikus szógyűjtés, kötszavak beépítése a szövegbe, írásjelek megállapítása a hallott szöveg alapján). A megjelenést illetően friss anyagok (bár ezek nem érhetők el a nyelvi szintek menüsorából) találhatóak a *Rövid cikkek* (15) menüpont alatt. Ezek a hangformátumban is letölthető sajtóanyagok további sok hasznos fordulattal segítik a magyar nyelv elsajátítását.

A magyar irodalom szépségeibe enged bepillantani az olvasási készséget és a hallásértést egyaránt fejlesztő *Irodalmi szövegek* gyűjteménye, amelyben jelenleg szöveg- és hangformátumban kilenc novella, tárca és népmese szerepel (16). A szerzők: Darvasi László, Kosztolányi Dezső, Mándy Iván, Nemes Nagy Ágnes, Ottlik Géza, Örkény István és Tamási Áron. A szövegek különböző nehézségűek. Teljes megértésüket és a stilisztikai sajátosságok felismerését szövegeket kísérő szómagyarázatok, valamint a hozzájuk kapcsolódó

feladatlapok segítik, amelyek az írásokban előforduló nyelvi fordulatokat, grammatikai szerkezeteket gyakoroltatják különböző indíttatással. Hasonló célokat szolgál a beszélt nyelvi panelek – például ingerültség, irritáltság kifejezése; visszakérdezés; partikulák, töltelékszavak – használatára összpontosító *Beszélt nyelv* szekció is (17). Az itt megjelenő kifejezések jelentése, funkciója mintadialógusokban, példamondatokban válik értelmezhetővé, használatuk különböző gyakorlatok keretében mélyíthető el.

Ez a rövid áttekintés nem vállalkozhat a *magyarora.com* teljes körű bemutatására, de arra talán elegendő, hogy felhívja a figyelmet a honlapon rejlő lehetőségekre, így például a hallás utáni szövegértés fontosságára, amely az idegen nyelvek tanulásának természetes eleme, ám szinte teljességgel hiányzik az anyanyelvoktatásunkból. A fentiekben megidézett tananyagok valóban új utakat mutatnak a magyar nyelv mélyebb megismeréséhez, és reményeim szerint egyértelműen bizonyítják, hogy ebben az adatbankban nem csak a magyart idegen nyelvként tanulók találhatnak kincseket. Mivel minden feladat a nyelvi funkciót, a nyelvhasználatot helyezi előtérbe, elméletben és gyakorlatban egyaránt sokat meríthet belőlük anyanyelvoktatásunk is.

- (1) Görögországi utazás. <http://magyarora.com/topics/nyaralas.pdf>
- (2) Egy magyar sportoló: Hajós Alfréd. <http://magyarora.com/topics/olimpia.pdf>
- (3) Olimpiai kvíz. http://magyarora.com/topics/olimpiai_kviz.pdf
- (4) Az olimpiai játékok története dióhéjban. <http://magyarora.com/topics/olimpia.pdf>
- (5) Olimpiai memóriajáték. http://magyarora.com/topics/olimpia_memory.pdf
- (6) Palindromák. <http://magyarora.com/phonetics/palindromak.pdf>
- (7) Gyárlátogatás. http://magyarora.com/phonetics/kis_gyarlatogatas.pdf
- (8) Internetes feladatok. http://magyarora.com/lunchbreak/lunchbreak_internet.pdf
- (9) Szóláncok. http://magyarora.com/lunchbreak/lunchbreak_szolancok.pdf
- (10) Tedd a kezed. http://magyarora.com/lunchbreak/lunchbreak_tedd_a_kezed.pdf
- (11) Velem mindig történik valami. http://magyarora.com/lunchbreak/lunchbreak_tedd_a_kezed.pdf
- (12) Az alanyi és a tárgyas ragozás használata 2. http://magyarora.com/grammar/alanyi_targyas_hosszu.pdf
- (13) Igekötők – Történetírás egy humoros képregényhez. http://magyarora.com/grammar/igekotok_sempe_kocsi.pdf
- (14) A legrégebbi fogkefe. http://magyarora.com/newsMaterialArchive/2003/doc/magyarora_2003_11_3.pdf
- (15) Rövid cikkek. <http://magyarora.com/magyar/weekly.html>
- (16) Irodalmi szövegek. <http://magyarora.com/magyar/literature.html>
- (17) Beszélt nyelv. <http://magyarora.com/magyar/spoken.html>

(A letöltések dátuma: 2010. március 10.)

Tóth, Etelka: Hungarian as a foreign language – also for Hungarians. New ways to Hungarian language. www.magyarora.com

Az írás szerzőjéről

Tóth Etelka

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország

oktagm[kukac]t-online.hu

<https://orcid.org/0000-0002-3942-0024>